

Klas als Werkplaats – Zadkine Startcollege

Context, interventie, mechanismen en outcome

Succesvolle aanpakken in het mbo

maart 2022 | Nji, ECBO

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Context van Klas als Werkplaats	4
	2.1 Aanleiding	4
	2.2 Doelgroep	5
	2.3 Doel 5	
	2.4 Randvoorwaarden	5
3	De interventie Klas als Werkplaats	8
	3.1 Aanpak en uitvoering	8
	3.2 Uitgangspunten	9
	3.3 Financieel kader	11
	3.4 Kwaliteitsbewaking	11
4	Mechanismen van Klas als Werkplaats	13
	4.1 Laagdrempeligheid	13
	4.2 Normaliseren van hulp	13
	4.3 Betrokken volwassenen zijn goed op elkaar ingespeeld	13
	4.4 Positieve benadering en perspectief bieden	14
	4.5 Zorg nabij	14
	4.6 Lerende beweging	15
5	Outcomes van Klas als Werkplaats	16
	5.1 Ervaringen van studenten, docenten en hulpverleners	16
	5.2 Minder voortijdig schoolverlaten	16
6	Kansen voor versterken Klas als Werkplaats	17
7	Referentielijst	18
	Bijlage 1. Competenties KAW'er	20

1 Inleiding

Onderwijsinstellingen hebben als doel studenten succesvol door het onderwijs te leiden en te laten doorstromen naar een passende (vervolg)opleiding of duurzame (arbeids)participatie. Om dit ook voor kwetsbare groepen op mbo niveau 1 en 2 mogelijk te maken, richten instellingen zich op samenwerking met partners uit jeugdhulp, toeleidend/afnemend onderwijs en bedrijfsleven.

In het onderzoek 'Succesvolle aanpakken van mbo-studenten in een kwetsbare positie' gaan onderzoekers en praktijkpartners na wat de werkzame elementen zijn in integrale aanpakken voor mbo niveau 1 en 2. Dit betreft factoren in zowel organisatie als uitvoering die bijdragen aan een succesvol onderwijstraject van jongeren in een kwetsbare positie met uitstroom naar de arbeidsmarkt en/of doorstroom naar een volgend niveau.

In deze rapportage doen we dat voor de integrale aanpak 'Klas als Werkplaats' van Zadkine Startcollege. We beschrijven Klas als Werkplaats met behulp van de CIMO-methodiek¹, waarbij we in beeld brengen:

- De context (C) waarin de interventie plaatsvindt, onder andere kenmerken van de fysieke omgeving en de doelgroep;
- het karakteristiek van de interventie (I);
- datgene wat de interventie teweegbrengt bij de studenten: de mechanismen (M);
- de resultaten van de interventie, ofwel de *outcome* (O) (meetbaar of merkbaar).

Daarbij toetsen en koppelen we de bevindingen uit literatuur² aan in de praktijk gevonden werkzame elementen, zoals genoemd door studenten en professionals.

Het lerend karakter van het onderzoek is belangrijk. Het beschikbaar maken van betrouwbare informatie over de uitvoering van interventies in samenhang met heldere doelen en de evaluatie daarvan, draagt bij aan een algemene kwaliteitsverbetering in het mbo. De instellingen verbeteren zichzelf en geleerde lessen worden verspreid binnen en buiten het project. Andere onderwijsinstellingen kunnen verkennen of ze werkzame elementen van een aanpak kunnen integreren in hun eigen aanpak.

Het onderzoek 'Succesvolle aanpakken van mbo-studenten in een kwetsbare positie' is gefinancierd door het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO). Aan het onderzoek is een academische begeleidingscommissie verbonden (zie colofon). We danken deze commissie voor haar bijdrage aan het onderzoek.

¹ Denyer, D., Tranfield, D., & Aken, J. van (2008). Developing design propositions through research synthesis. *Organization Studies*, 29, 393-413.

² NJi & ECBO (juni 2021). *Succesvolle aanpakken mbo-studenten in kwetsbare posities: een literatuurverkenning naar werkzame elementen*. Utrecht/'s-Hertogenbosch: NJi/ECBO.

2 Context van Klas als Werkplaats

2.1 Aanleiding

Jongeren op niveau 1 van het MBO kampen vaak met een opeenstapeling van persoonlijke problemen, variërend van leer- en gedragsproblemen tot schulden en criminaliteit. Samen met verkeerde keus van opleiding, geen adequate begeleiding, onvoldoende aanpassing aan de beperking/capaciteit van de student, onvoldoende communicatie tussen school en hulpverlening/bedrijf en motivatiegebrek zijn dit risicofactoren op verzuim en schooluitval (Smulders, Voncken en Westerhuis, 2013; de Baat & Foolen, 2012). De Klas als Werkplaats is in 2014 opgestart vanuit de wens om iets voor deze leerlingen te betekenen. Daarvoor waren er te veel professionals betrokken bij studenten die elk alleen verantwoordelijkheid hadden voor hun eigen deel en te weinig rekening hielden met elkaar. Daardoor kregen studenten niet altijd de zorg en ondersteuning die ze nodig hadden. Elke klas had een mentor – toen nog studieloopbaanbegeleider. Ook was er een maatschappelijk werker op school, een gedragswetenschapper en gedragstrainers voor Time4You, ieder in hun eigen kantoortje. Het uitgangspunt was: we zijn een school, je doet wat nodig is voor het halen van een diploma en verder verwijs je door. Een student werd aangemeld door de studieloopbaanbegeleider en vervolgens opgeroepen door een maatschappelijk werker of gedragstrainer en er werden afspraken gemaakt om één op één aan de slag te gaan. Echter, meestal verschenen de studenten niet op hun afspraak met die toch ‘vreemde meneer of mevrouw op een kantoortje’: ze wilden niet nóg een hulpverlener, ze vergaten het of gaven het geen prioriteit. In deze situatie voelden de instelling en de gemeente behoefte aan meer generalisten om de student heen. Mensen waar studenten laagdrempelig met verschillende vragen terecht kunnen.

In januari 2014 is een pilot gestart in enkele klassen op niveau 1 en vanaf september 2014 is Klas als Werkplaats ingevoerd in heel niveau 1 en 2. Elke klas heeft een studieloopbaanbegeleider (voor schoolse zaken), een KAW'er (klassenbegeleider met een jeugdhulpachtergrond) en een *peercoach* (een student van een van de pedagogische opleidingen) die als team nauw bij de klas betrokken zijn. De KAW'er is regelmatig in de klas aanwezig. De leerlingen kennen de KAW'er en andersom. Er zijn wel nog steeds meerdere partijen (leerplicht, reclassering et cetera) betrokken, maar door de inzet van KAW'ers is er één casemanager die de 'lead' neemt en coördineert. De KAW'er is de spil die ervoor zorgt dat alle hulpverleners en alle betrokkenen rondom een student met elkaar om tafel komen en één plan maken met daarin duidelijke afspraken over wie wat doet, en dat er vanuit dat plan gewerkt wordt. Ook het contact vanuit de school met andere hulpverleners rondom het gezin loopt via de KAW'er. Daarnaast kan die signaleren dat er teveel hulpverleners om een student zijn.

Bovendien maakt Klas als Werkplaats hulpverlening veel laagdrempeliger: studenten ervaren het niet als hulpverlening en komen daardoor wel. Dit wordt gerealiseerd doordat de KAW'er vanaf begin van het schooljaar actief bij de klas betrokken is en daar ook regelmatig te vinden is om een band met de studenten op te bouwen. Doordat ze elkaar kennen, kan de KAW'er studenten makkelijk voor een gesprekje uit de klas halen. Daarmee kunnen studenten veel beter ondersteund worden met de hulpvragen die ze hebben.

2.2 Doelgroep

De Klas als Werkplaats wordt als zorgstructuur gebruikt binnen Zadkine Startcollege (mbo niveau 1) en op niveau 2. De ervaring heeft geleerd dat studenten op deze niveaus veel hulpvragen hebben die zonder steun vanuit school niet worden opgepakt. Professionals geven aan dat deze groep meer ondersteuningsvragen bij psychosociale en materiële problematiek heeft dan een 'gemiddelde' mbo-student en minder goed in staat zijn deze zelf op te lossen. Twee derde van deze groep studenten ontvangt individuele begeleiding op diverse leefgebieden. Door de grote ondersteuningsbehoefte is er een grote kans dat zij vastlopen in hun opleiding en/of uitvallen.

2.3 Doel

Door de zorg meer de klas in te halen wil men bereiken dat:

- de drempel voor studenten om hulp te vragen wordt verlaagd en voorkomen wordt dat zij met een wirwar aan hulpverleners te maken krijgen;
- studenten zich meer thuis voelen in de klas;
- studenten (samen met anderen) hun problemen oplossen, vaardigheden aanleren en gemotiveerd worden;
- studenten zo beter in staat zijn bij de les te blijven en hun opleiding af te maken;
- de aanwezigheid van studenten wordt verhoogd;
- studenten met een diploma van school gaan en jongeren een succesvolle start krijgen;
- vsv-cijfers verlagen en schooluitval voorkomen wordt.

2.4 Randvoorwaarden

De stakeholders binnen de school zien enkele randvoorwaarden die er voor zorgen dat de interventie goed werkt:

- **Gezamenlijke visie** De betrokkenen moeten een gezamenlijke visie onderschrijven en een gedeelde focus voelen. Ze denken vanuit de bedoeling en niet vanuit het systeem: waar doe je het voor en wat wil je bereiken? Vanuit de gezamenlijke visie, interprofessioneel samenwerken en continue professionalisering is er veel groei in de kwaliteit van het onderwijs en de zorg te realiseren³.
- **Extra inzet** Een belangrijk aspect van Klas als Werkplaats is dat de KAW'er veel tijd heeft om laagdrempelig contact te hebben met de studenten. Niet alleen als er problemen zijn, maar juist ook gewoon door de week heen. Dat kost tijd en dus geld. Ook in andere goede voorbeelden van samenwerking met zorg in de school, wordt structurele financiering als belangrijke randvoorwaarde benoemd. Pas dan kan zorg in de school goed doorontwikkeld en geborgd worden en kan beter aangetoond worden dat deze vorm van ondersteuning efficiënt en effectief is⁴.

³ Minnaert, A., & Meijer, W. (2018). Van 'ieder voor zich', via samenwerken, op weg naar coöperatief werken in de onderwijsketen. *Orthopedagogiek: Onderzoek en Praktijk*, 57(3/6), 136-142.

⁴ Jeugd Werkt! Noord-Holland Noord (2015). *Werk is het doel en het perspectief. Een visie op arbeidstoeleiding voor kwetsbare jongeren in de regio Noord-Holland Noord*. Alkmaar: RPA Noord-Holland Noord.

- **Draagvlak** Om de extra tijd in te kunnen zetten is het nodig dat er bestuurlijk draagvlak is en men erin wil investeren⁵.
- **Vertrouwen** Voor een goede uitvoering – waarbij de KAW'er en de mentor maatwerk kunnen leveren en laagdrempelig hulp bieden op een veelheid van onderwerpen, is het nodig dat de leiding vertrouwen uitstraalt en vrijheid geeft: jullie kennen de doelgroep, jullie weten wat het beste is⁶.
- **Match tussen mentor en KAW'er** De mentor en de KAW'er die samen bij een klas betrokken zijn, moeten goed met elkaar kunnen en willen samenwerken⁷.
- **Affiniteit met de doelgroep** KAW'ers die bij een jeugdhulporganisatie in dienst zijn, moeten het leuk vinden om met deze doelgroep te werken. Studenten komen vaak binnen met negatieve ervaringen met hulpverleners en onderwijs. Toeleverende scholen weten dat er op Zadkine Startcollege met Klas als Werkplaats wordt gewerkt en sturen daarom soms juist ook leerlingen daarnaartoe.
- **Passend HR-beleid** Interprofessioneel samenwerken vraagt dat je elkaar de ruimte én de autoriteit geeft op de eigen expertise. Daarvoor is kennis van en waardering voor de expertise van anderen noodzakelijk, evenals respect voor elkaars belangen (individueel, organisatie en collectief). Het vraagt ook om investeren in persoonlijke relaties en vertrouwen. Intersectorale samenwerking werkt optimaal als er sprake is van een gemeenschappelijk belang van de betrokkenen.

Op Zadkine Startcollege is dat zichtbaar in het HR-beleid. De KAW'er heeft specifieke competenties nodig en dus is het van belang ook het aannamebeleid hierop in te richten. De jeugdhulporganisatie heeft samen met Zadkine Startcollege gekeken naar het competentieprofiel (zie bijlage 1), kan daarop inspelen (wat wordt er gevraagd, wat is er nodig rondom Klas als Werkplaats) en kan mensen daarin ook scholen.

Sollicitatiegesprekken voor de KAW'er gaan in eerste instantie via de jeugdhulporganisatie. Sollicitanten voeren eerst een gesprek met de organisatie waar ze in dienst komen. In dat gesprek worden specifieke Klas als Werkplaats-casussen besproken: wat zou je doen in deze situatie? Daarbij wordt vooral gelet op de houding en woorden die de sollicitant gebruikt: kan hij of zij aansluiten bij de student? Daarnaast is belangrijk of de beoogd KAW'er de docent kan ondersteunen en aanspreken. Dat is soms een spanningsveld en samenwerking is daarin belangrijk: je doet het samen voor de student. Soms moet je er zijn en soms moet je een stap terug doen. En je moet voldoende weten, durven te leren en vragen. Het tweede gesprek is een zogenaamd 'klikgesprek' bij Zadkine Startcollege. Hoe 'val' je in de groep en hoe voel je je er zelf bij? De KAW'er moet immers ook werken in de groep. En de teamleden kunnen nog beter inschatten of je bij de doelgroep 'aan gaat slaan'. De KAW'ers zijn in dienst van de jeugdhulporganisatie, maar ze horen bij Zadkine Startcollege. Het is één team. En dus wordt er ook wel besloten op onderbuikgevoel.

⁵ Broekhuizen, K. & Went, E. (2016). *Een Common Eye op samenwerken*. Bilthoven: Common Eye.

⁶ idem

⁷ Minnaert, A., & Meijer, W. (2018). Van 'ieder voor zich', via samenwerken, op weg naar coöperatief werken in de onderwijsketen. *Orthopedagogiek: Onderzoek en Praktijk*, 57(3/6), 136-142.

3 De interventie Klas als Werkplaats

3.1 Aanpak en uitvoering

Zadkine Startcollege heeft de zorg- en begeleidingsstructuur verstevigd, door in de ondersteuningsstructuur uit te gaan van de driehoek studieloopbaanbegeleider (onderwijs), klassenbegeleider (zorg) en *peercoach* (loopbaanontwikkeling). De Raad voor Volksgezondheid en Samenleving geeft aan dat kinderen niet gebaat zijn bij het opknippen van expertises of een smalle blik op hun problemen en dat het in het jeugdveld dus steeds een zoektocht zal zijn hoe verschillende vakinhoudelijke expertises kunnen worden samengevoegd⁸. Dit leidt tot een integrale aanpak waarbij in de ondersteuning voor de klas alle drie de perspectieven aanwezig zijn: mentor / studieloopbaanbegeleider, klassenbegeleider / zorgmedewerker en *peercoach*. Deze drie werken met elkaar samen om de begeleiding voor de studenten zo optimaal mogelijk te organiseren. De mbo-opleidingen zorgen er met de jeugdhulporganisatie Enver voor dat iedere klas, en dus ook elke student uit die klas, naast een eigen studieloopbaanbegeleider (mentor) ook een eigen, vaste zorgmedewerker in de persoon van een KAW'er heeft. De KAW'er en mentor werken samen in een tandem en vormen een vast team om de student naar het diploma te begeleiden. Op deze manier hebben alle studenten twee vaste personen die ze gedurende het hele jaar kennen en die samenwerken op het gebied van onderwijs en zorg. Daarbij pakken ze zoveel mogelijk vragen direct op, ook als het niet 'hun onderwerp' betreft.

Mentor / studieloopbaanbegeleider

De mentor houdt zich daarbij bezig met alles rondom onderwijs. Hij of zij begeleidt het onderwijsproces van de studenten en beantwoordt vragen over lesroosters, de inhoud van de lesstof en de organisatie van de school. Voordat Klas als Werkplaats er was, had de mentor ook veel zorgen om ondersteuningsvragen van studenten die niet direct met onderwijs te maken hebben, maar er wel voor zorgen dat de student zich niet op het onderwijs kan concentreren. Daar staat hij nu niet langer alleen voor.

Klassenbegeleider / zorgmedewerker / KAW'er

De KAW'er ondersteunt studenten bij vragen die het onderwijs overstijgen en een negatieve invloed hebben op het (volgen van) onderwijs. De student kan terecht met vragen op elk mogelijk leefgebied, zoals huisvesting, geldzorgen, administratieve zaken (bijvoorbeeld DUO en zorgverzekering), psychosociale problemen, huiselijk geweld, eengerelateerde zaken of verslaving. De KAW'er zal in veel gevallen zelf kunnen helpen, of samen met een andere KAW'er. Als het nodig is, zijn de KAW'ers een directe schakel naar extra (individuele) hulp buiten school. De KAW'ers hebben verschillende achtergronden. Er zijn er die van oorsprong schoolmaatschappelijk werker zijn, maar ook gedagstrainer, jongerenwerker, schoolpsycholoog en zorgcoördinator.

⁸ Meurs, P. et al. (2016). *Een gedurfde ambitie. Veelzijdig samenwerken met kind en gezin*. Den Haag: Raad voor Volksgezondheid en Samenleving.

Peercoach

Peercoaches zijn hbo- en mbo-4-stagiaires die een sociale opleiding doen en die een schooljaar lang meerdere dagen verbonden zijn aan een 'eigen' klas en betrokken zijn bij de tandem. Zij pakken met name dingen op rondom loopbaanontwikkeling. Aangezien zij dicht bij de student staan, kunnen ze soms (nog) beter de aansluiting vinden.

3.2 Uitgangspunten

Zichtbaarheid en presentie klassenbegeleider

KAW'ers zijn over het algemeen vaak aanwezig in de klassen, zoveel mogelijk vanaf het begin, bijvoorbeeld bij het introductieprogramma. Op deze manier bouwen ze vanaf de start een band op met de studenten en leren die waarvoor ze bij wie terecht kunnen. Om zichtbaarheid te creëren, werkt de klassenbegeleider minimaal drie dagen en liefst vier per week. Door hun aanwezigheid in de klas zien de KAW'ers hoe studenten in de klas functioneren en leren ze hen goed kennen. Dit maakt de drempel voor studenten om hulp te vragen laag. Studenten voelen zich bijvoorbeeld vrij om ook buiten schooltijden de KAW'er te benaderen met vragen. Vanuit die positie kan de KAW'er als het nodig is een directe schakel zijn naar extra (individuele) hulp buiten de school.

Communicatie binnen de tandems

De tandems van mentor en KAW'er zijn vrij om hun samenwerking in te richten op een manier die voor hun werkt. Communicatie is daarbij erg belangrijk. De studieloopbaanbegeleider en de klassenbegeleider hebben regelmatig overleg over wat er speelt rondom studenten en over wie het kan oppakken. De meeste tandems overleggen minimaal een uur in de week op een vast moment. Daarnaast kan de mentor altijd een beroep doen op de klassenbegeleider en omgekeerd. Het is daarom belangrijk om de werkdagen en roosters van mentor en KAW'er op elkaar af te stemmen.

'Soms zijn zaken zo nauw met elkaar verbonden. Dan heb je elkaar echt nodig. Voor mij is Klas als Werkplaats echt iets wat je samen met elkaar doet. Ik ben ook iemand die gewoon binnenvalt bij de KAW'er. Echt letterlijk binnenvallen, naast het overlegmoment: 'Nu zie ik dit en dit gebeuren. Wat vind je daarvan, kan je daar iets mee?' Soms moet ik er zelf iets mee, soms moet de klassenbegeleider er iets mee en soms moeten we het misschien laten gaan. Dus je kan altijd op elkaar terugvallen.'

Een studieloopbaanbegeleider op het Zadkine

Progressiegericht werken

Progressiegericht werken is een verzameling van technieken om 'studenten in de leerstand te krijgen' en te werken aan hun intrinsieke motivatie. Er wordt gewerkt met een positieve insteek vanuit de 'kracht' van een student: wat kan een student al (wel) en doet hij of zij al goed? Wanneer een student 40 procent aanwezig is, wordt een die niet aangesproken met: 'Je bent maar 40 procent aanwezig, hoe komt dat?', maar met: 'Je bent er 40 procent, hoe is dat gelukt?' Ook wordt uitgegaan van wat de student leuk of belangrijk vindt. Dus: 'Welk doel wil je jezelf stellen? Wat is haalbaar in jouw situatie? Wat heb jij nodig om dat te gaan verbeteren?' Dit zorgt vanuit zelfdeterminatie voor

intrinsieke motivatie en stimuleert een *groeimindset*. Het gaat dus niet om wat het kind 'heeft', maar om wat het nodig heeft⁹.

De twee belangrijkste pijlers van progressiegericht werken zijn:

- **Zelfdeterminatie-theorie van Deci en Ryan**¹⁰ Deci en Ryan geven aan dat het voor motivatie, ontwikkeling en welbevinden belangrijk is dat je activiteiten uitvoert die aansluiten bij je competentieniveau, dat je je verbonden voelt met anderen om je heen en dat je een bepaalde mate van autonomie ervaart. Op Zadkine Startcollege wordt vooral ingezet op verbondenheid. Autonomie is in het onderwijs wat beperkter, want het doel staat vaak al vast (bijvoorbeeld een aanwezigheidsplicht van 80 procent). Wel denken studenten steeds mee: 'Hoe kun je dat doel bereiken? Wat heb jij daar voor nodig?' Eerst wordt daarbij de motivatie van studenten verhoogd door ze steeds uit te leggen wat de reden is van de doelen die vanuit school gesteld worden. Zo gaan ook de studenten zelf achter het doel staan, omdat ze weten dat het ze competenties oplevert die ze ook in het leven buiten school goed kunnen inzetten.
- **Groeimindset** Aan studenten laten zien dat ze in ontwikkeling zijn en daar waardering voor uitspreken: je zit op een punt en je kunt groei doormaken, door oefenen, door inzet. Groei laat je zien met resultaten: een hoger cijfer dan bij de vorige toets maar ook met meer aanwezigheid. Een student doet vaak vanuit de verbondenheid zijn of haar best voor de begeleider als die waardering uitspreekt. Als studenten zien dat iemand blij is dat ze er alleen al zijn, gaan ze zich verder inzetten. Neem bijvoorbeeld een student die eerst altijd om 12.00 uur aanwezig was en vervolgens al om 10.00 uur. Dan is die nog steeds te laat, maar het is een stap. De begeleiders laten ook zien dat de studenten vaardigheden als op tijd komen ook later zelf nodig hebben zodat ze niet alleen voor de begeleiders op tijd leren komen, maar ook voor zichzelf. Taal en rekenen zijn belangrijk, maar voor deze studenten zijn werknemersvaardigheden (zoals op tijd komen, je spullen bij je hebben) nog belangrijker om niet uit te vallen¹¹.

Lerende cultuur

Binnen Zadkine Startcollege heerst ook onder de medewerkers een leercultuur. Progressiegericht werken gaat immers ook over hoe teamleden met elkaar omgaan, en hoe leidinggevenden en directie omgaan met het team. Dit sluit aan bij wat de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving adviseert: 'De ambitie is om met elkaar steeds beter te worden in het inrichten en organiseren van zorg en ondersteuning die past bij vragen en problemen van kinderen en gezinnen'.¹² Binnen het team is het van belang om met elkaar te sparren, samen te werken, en een *groei mindset* en open blik naar elkaar te hebben, vanuit vertrouwen. Mensen moeten zich veilig voelen om alle vragen te stellen. En dus zien ook zij elkaar vaak. Elke week is er een bijeenkomst waarin docenten *good*

⁹ Nederlands Jeugdinstituut (2017a). *Kenniskaart 'Kwaliteit verbinding onderwijs en jeugdhulp'*. Utrecht: NJi; Smiley, P.A., Buttiitta, K.V., Chung, S.Y., Dubon, V.X., & Chang, L.K. (2016). Mediation models of implicit theories and achievement goals predict planning and withdrawal after failure. *Motivation and Emotion*, 40(6), 878-894.

¹⁰ Ryan, R.M., & Deci, E.L. (2017). *Self-Determination Theory: Basic Psychological Needs in Motivation, Development, and Wellness*. New York: Guilford Publications.

¹¹ Yeager, D.S. & Dweck, C.S. (2020). What can be learned from growth mindset controversies? *American Psychologist*, 75(9), 1269-1284.

¹² Meurs, P. et al. (2016). *Een gedurfde ambitie. Veelzijdig samenwerken met kind en gezin*. Den Haag: Raad voor Volksgezondheid en Samenleving.

practices en kennis delen en deze vertalen naar de eigen praktijk. Ook tijdens teamdagen wordt hier aandacht aan besteed. Klassenbegeleiders zitten bij elkaar op kantoor en partners (zoals Enver en MEE) zitten daar ook. Dit stimuleert het interprofessioneel samenwerken.

3.3 Financieel kader

Zorg in de school vraagt om flexibele financiering. Een deel van de onderwijs- en zorgbudgetten moet gebundeld en gezamenlijk ingezet kunnen worden. De financiering moet structureel zijn en niet steeds op 'pilot- of projectbasis'. Pas dan kan Klas als Werkplaats goed doorontwikkeld en geborgd worden en kan beter aangetoond worden dat deze vorm van ondersteuning efficiënt en effectief is¹³.

De investering die Klas als Werkplaats vraagt, is aanzienlijk: de gemiddelde klassengrootte binnen Zadkine Startcollege bij de entreeopleiding is vijftien studenten. Per klas is een KAW'er zes uur per week beschikbaar. Professionals zien de aanpak als veelbelovend en de eerste resultaten zijn positief. Het ontbreekt echter nog aan een goede kosten-effecten-rapportage om op basis daarvan verdere investeringsbeslissingen te kunnen nemen.

3.4 Kwaliteitsbewaking

Voor het succesvol uitvoeren van Klas als Werkplaats is het van belang de opbrengsten (doelrealisatie) en de tevredenheid van alle betrokkenen goed te monitoren, zowel op individueel niveau als op school-, gemeentelijk en maatschappelijk niveau. Op basis van de monitoring kan geëvalueerd worden en zo nodig bijgesteld¹⁴.

Aansluitend bij de lerende cultuur en het progressiegericht werken is er op Zadkine Startcollege een continue Plan-Do-Check-Act-cyclus. Iedere tandem van KAW'er en mentor voert wekelijks een uur een overleg over hoe het gaat en wat er opgepakt moet worden. Ook door de week heen spreken medewerkers elkaar aan op gedrag en situaties die goed of juist niet goed gaan. En het intake-proces wordt steeds expliciet geëvalueerd. Afspraken over de verdeling van verantwoordelijkheden liggen vast en gelden als leidraad bij twijfelgevallen.

Doelen

Er zijn doelstellingen voor Klas als Werkplaats vastgelegd in de beleidsstukken voor de interventie, maar deze volgen nog niet volledig het progressiegericht werken. De instelling verbetert ook dit proces met iedere doorloop van de kwaliteitscyclus. De doelen van Klas als Werkplaats zijn:

- Rust in het hoofd van leerlingen.
- 'Ik voel me hier welkom.'
- 'Hier mag ik een probleem hebben.'

¹³ Jeugd Werkt! Noord-Holland Noord (2015). *Werk is het doel en het perspectief. Een visie op arbeidstoeleiding voor kwetsbare jongeren in de regio Noord-Holland Noord*. Alkmaar: RPA Noord-Holland Noord.

¹⁴ Nederlands Jeugdinstituut (2018a). *Participatiescan. Betere samenwerking voor succesvolle arbeidstoeleiding*. Utrecht: NJi; Nederlands Jeugdinstituut (2019). *Sterke netwerken rond kwetsbare jongeren. Adviezen en praktijkvoorbeelden voor de samenwerking tussen onderwijs en gemeenten*. Utrecht: NJi.

Merkbare uitkomsten

De structuur van Klas als Werkplaats is er helemaal op ingericht om op student- en klassenniveau in de gaten te houden hoe het met de doelen gaat en waar verbetering nodig is. Wat je hiervan als uitkomst merkt in de school:

- 'Het is hier rustig, de sfeer is goed.'
- 'Leerlingen voelen zich gezien, we kennen ze. Dat voelen ze.'

Meetbare uitkomsten

Er worden metingen uitgevoerd die ook cijfermatig een indicatie geven hoe het gaat en wat er mogelijk verbeterd kan worden:

- Leerlingtevredenheid (JOB-enquête)
- Medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO)
- Aanwezigheid
- Cijfers voor toetsen
- Zadkine Incidentenmonitor (ZIM)
- Voortijdig schoolverlaten
- Leerlingen hebben een portfolio (op papier)

Externe verantwoording

Het geld dat vanuit de gemeente komt (vsv-middelen) moet extern verantwoord worden in een standaardsystematiek, halfjaarlijks.

4 Mechanismen van Klas als Werkplaats

4.1 Laagdrempeligheid

Klassenbegeleiders zijn actief betrokken bij een klas. Daardoor kennen KAW'er en studenten elkaar persoonlijk, zien KAW'ers hoe studenten in de klas functioneren en kunnen ze vanaf dag één een vertrouwensband opbouwen. Ze staan dichtbij de leerlingen en 'zijn er gewoon' (in de klas, in de gang, voor de deur, om half twaalf 's avonds via de app). Ze zijn betrokken bij de studenten en delen in hun successen. Hierdoor is de drempel om hulp te vragen voor studenten laag en kan ook hulp heel laagdrempelig ingestoken worden. Er zijn korte lijnen met de student, er kan direct op dringende vragen gereageerd worden, er kan snel overgegaan worden tot handelen om verzuim en uitval tegen te gaan en de hulp kan dichtbij de student georganiseerd worden. Om het contact met de KAW'er laagdrempelig te houden, worden ook contactmomenten gezocht als er geen problemen zijn. Dus ook met rapportgesprekken en bezoeken aan de klas.

4.2 Normaliseren van hulp

Door Klas als Werkplaats ervaren de studenten het niet zozeer als 'ik krijg weer een hulpverlener'. Ze noemen de klassenbegeleider bijvoorbeeld 'juf' en 'meester' en denken twee mentoren of begeleiders te hebben; ze zien het verschil niet. Waarschijnlijk denken ze dat ze geen extra begeleiding krijgen, omdat het zo normaal is dat er twee personen voor hen zijn. Zo voelen ze zich 'niet weer het buitenbeentje van de klas die weer op afspraak moet'. Gezien en gehoord worden is belangrijk. In een schoolklimaat waar de student zich vertrouwd voelt, zal hij of zij eerder om hulp of steun vragen. Een vertrouwensrol kan zodoende niet alleen vervuld worden door mentoren, klassenbegeleiders en *peercoaches*, maar ook door (andere) docenten, coaches en hulpverleners¹⁵.

4.3 Betrokken volwassenen zijn goed op elkaar ingespeeld

Steun van belangrijke volwassenen en organisaties in de omgeving is een van de tien beschermende factoren voor kinderen en jeugdigen¹⁶. Dankzij Klas als Werkplaats hebben studente dagelijks contact met betrokken volwassenen die goed op elkaar zijn ingespeeld en die ze laagdrempelig kunnen benaderen met een hulpvraag. Hoewel studenten het verschil tussen de begeleiders misschien niet goed zien, is er wel een rolverdeling: onderwijsvragen zijn voor de mentor en zorgvragen voor de klassenbegeleider. Mentoren en KAW'ers geven aan dat ze allebei ook vragen krijgen die eigenlijk meer bij de ander thuishoren. Studenten appen de KAW'er bijvoorbeeld met: 'Ik heb morgen examen Nederlands en volgens mij heb ik daar een vrijstelling voor'. Ze hebben gewoon hulp nodig en vragen dat aan een begeleider. De begeleiders zullen antwoord geven als ze dat kunnen, en anders vragen ze het op de achtergrond na of verwijzen ze naar elkaar door.

¹⁵ Nederlands Jeugdinstituut (2018b). *Samen werken aan optimale ondersteuning mbo-studenten. Inspiratie en tips voor samenwerking tussen mbo en hulpverlening*. Utrecht: NJi.

¹⁶ Ince, D., Yperen, T. van, & Valkestijn, M. (2019). *Top tien beschermende factoren. Voor een positieve ontwikkeling van jeugdigen*. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut.

Goede samenwerking binnen tandems is niet alleen voor dit soort praktische zaken essentieel, maar zorgt er ook voor dat de KAW'er snel zaken kan oppakken die de mentor signaleert. Door de nauwe samenwerking in de klas wordt de communicatie en kennisdeling tussen onderwijs en zorg sterk verbeterd¹⁷. Samenwerking is gebaat bij professionals die weet hebben van elkaars expertise en kunde, die weten bij wie ze terecht kunnen met bepaalde vragen en die vertrouwen hebben in elkaars kwaliteit, en wijze van handelen en communiceren¹⁸.

4.4 Positieve benadering en perspectief bieden

Progressiegericht werken zorgt voor een andere bejegening van de student en een andere manier van omgaan met beoordelen. Ze worden benaderd vanuit een *groeimindset*: iedereen kan zich ontwikkelen. 'We vieren wat iemand al kan, hoe beperkt ook en zetten kleine stapjes omhoog. We delen geen onvoldoende uit, maar zeggen "je bent op weg naar een voldoende"'. Dat past binnen de benadering dat je studenten niet alleen nú helpt, maar dat je ze vaardigheden leert waar ze in de rest van hun leven profijt van hebben¹⁹. Er wordt vooral gekeken naar de kracht en de groei van een student, in plaats van naar problemen. Studenten vinden het prettiger om zo begeleid te worden. Ze zijn het niet gewend om positief benaderd te worden, maar dat ze een gesprek moeten hebben, omdat ze iets niet goed doen: 'Dit had ik niet verwacht. Ik heb nog nooit te horen gekregen wat ik allemaal al wel goed doe', en: 'jullie geven mij aan wat ik al wel goed doe en daardoor wil ik meer dingen goed doen, in plaats van dat ik weer een preek krijg en dat ik denk: "het zal wel"'. Een student zei: 'Ik heb nog nooit zoveel kansen in mijn leven gehad!' Uit onderzoek blijkt bovendien dat een *groeimindset* ervoor zorgt dat mensen beter om kunnen gaan met tegenslagen²⁰.

Dat dit werkt, merken ze op Zadkine Startcollege aan de attitude van studenten: ze komen op school met de verwachting om weer uit de les gestuurd te worden, het weer te verpesten. Wanneer ze dan merken dat begeleiders echt niet opgeven en de student steeds positief benaderen, dan verandert er iets in hun houding.

4.5 Zorg nabij

De KAW'ers hebben korte lijnen met mentoren en docenten, kennen studenten persoonlijk én staan met één been in de hulpverlening. Hierdoor kan vaak snel extra hulp worden ingezet als dat nodig is. Er zijn korte lijnen met hulpverleningsinstanties en de KAW'er kan steun bieden dichtbij de student.

¹⁷ Nederlands Jeugdinstituut (2017a). *Kenniskaart 'Kwaliteit verbinding onderwijs en jeugdhulp'*. Utrecht: NJi; Storm, I., Savelkoul, M., Busch, M.C.M., Maas, J., & Schuit, A.J. (2010). *Intersectoraal samenwerken in de aanpak van gezondheidsachterstanden. Een onderzoek onder zestien gemeenten in Nederland*. Bilthoven: RIVM, rapport 270161002/2010.

¹⁸ Meurs, P. et al. (2016). *Een gedurfde ambitie. Veelzijdig samenwerken met kind en gezin*. Den Haag: Raad voor Volksgezondheid en Samenleving.

¹⁹ Giele, J. & Elder, G. jr. (2009). *The craft of life-course research*. New York/Londen: The Guilford Press.

²⁰ Yeager, D.S. & Dweck, C.S. (2020). What can be learned from growth mindset controversies? *American Psychologist*, 75(9), 1269-1284.

Daarmee is de drempel voor studenten om hulp te vragen veel lager dan wanneer ze die buiten school zouden moeten vragen²¹.

4.6 Lerende beweging

Op Zadkine Startcollege wordt ook in de uitvoering progressiegericht gewerkt. De mentor en de KAW'er overleggen wekelijks over wat goed gaat en hoe het nog beter kan. Dit scherpt de uitvoering voortdurend aan waardoor het aanbod voor de studenten steeds beter wordt. KAW'er en mentor zijn bereid om continu ook naar zichzelf te kijken als professional en hierop te reflecteren: wat kan ik anders doen zodat het met de student beter gaat? De vraag gaat minder over wat de student 'heeft', maar wat hij of zij nodig heeft²². Vanuit een dergelijke gezamenlijke visie, interprofessioneel samenwerken en continue professionalisering is er veel groei in de kwaliteit van het onderwijs en de zorg te realiseren²³.

²¹ Nederlands Jeugdinstituut (2017a). [Kenniskaart 'Kwaliteit verbinding onderwijs en jeugdhulp'](#). Utrecht: NJi; Nederlands Jeugdinstituut (2017b). [Op weg naar nog effectievere ondersteuning en hulpverlening voor Rijnmondse mbo-studenten. Onderzoek naar inrichting samenwerking mbo, hulpverlening en ondersteuning](#). Utrecht: NJi; OZJ in opdracht van VWS (2019). [Toekomstgericht werken, werksessies 'Beter benutten van de verlengde jeugdhulp'](#).

²² Nederlands Jeugdinstituut (2017a). [Kenniskaart 'Kwaliteit verbinding onderwijs en jeugdhulp'](#). Utrecht: NJi.

²³ Minnaert, A., & Meijer, W. (2018). Van 'ieder voor zich', via samenwerken, op weg naar coöperatief werken in de onderwijsketen. *Orthopedagogiek: Onderzoek en Praktijk*, 57(3/6), 136-142.

5 Resultaten van Klas als Werkplaats

Met Klas als Werkplaats wil de instelling aansluiten bij de wijze waarop studenten graag hulp ontvangen, zodat hij of zijn zich prettig voelt en zich goed kan richten op het schoolwerk. De professionals op de instelling geven aan dat de aanwezigheidspercentages aanzienlijk zijn gestegen sinds de invoering van Klas als Werkplaats. Veel meer studenten zouden daardoor de eindstreep halen. Uit de evaluatie van de Klas als Werkplaats zou onderbouwd kunnen worden dat dit kosten bespaart bij uitgaven binnen onder andere de vsv- en Participatiewet. In ieder geval blijkt dat studenten en professionals de Klas als Werkplaats een belangrijke aanvulling vinden op het mbo²⁴.

5.1 Ervaringen van studenten, docenten en hulpverleners

Uit evaluaties blijkt dat de aanpak van Klas als Werkplaats een positieve invloed heeft op de studieresultaten, het gedrag van studenten en hoe ze omgaan met problemen in de klas. Dit vertaalt zich in een stijging van de beoordelingscijfer van het Startcollege (van een 6,4 in 2014 naar een 7,3 in 2018). Zo vertellen studenten: 'In het begin was onze klas erg chaotisch en waren er veel ruzies, pesterijen en vooroordelen. Door de begeleiding in de klas met spelletjes en oefeningen zijn die problemen opgelost en houden we veel meer rekening met elkaar'. Studenten voelen zich beter op school, krijgen meer individuele ondersteuning en hun verzuim neemt af. 'Ze zijn altijd bereikbaar. Vooral als je slecht contact hebt met je familie, is het fijn om te weten dat je bij iemand terecht kunt', vertelt een alleenstaande moeder.

Mentoren ervaren het werken in tandems met de KAW'ers als ondersteunend en voelen zich 'ontzorgd'. Zij kunnen meer aandacht aan de loopbaanontwikkeling van de student besteden. 'Onze competenties vullen elkaar aan en geven zo een beter beeld van onze studenten'.

Hulpverleningsorganisaties kunnen door de generalistische aanpak dichtbij de student en het onderwijs ondersteuningsvragen breed oppakken en adviezen geven die passen in de context van het onderwijs. Bovendien werken ze preventief, zoals deze jeugdhulpverlener vertelt: 'Op deze manier bereik ik niet alleen jongeren met een zorgindicatie, maar ook anderen die dezelfde problemen hebben'.

5.2 Minder voortijdig schoolverlaten

Het succes van Klas als Werkplaats is een van de factoren die bijdragen aan een verlaging van de vsv-cijfers op Zadkine Startcollege (-10 procent sinds 2014). In de drie studie jaren vanaf 2015-2016 is de daling in percentages studenten die voortijdig schoolverlaten op mbo-1-niveau 1 9,73 procent en op niveau 2 0,34 procent²⁵.

²⁴ Nederlands Jeugdinstituut (2017b). *Op weg naar nog effectievere ondersteuning en hulpverlening voor Rijnmondse mbo-studenten. Onderzoek naar inrichting samenwerking mbo, hulpverlening en ondersteuning*. Utrecht: NJi.

²⁵ Kwaliteitsagenda Zadkine, 2019.

6 Kansen voor versterken Klas als Werkplaats

Medewerkers van Zadkine Startcollege zien een aantal punten waardoor de interventie mogelijk nog beter zou worden.

Binnen de Klas als Werkplaats

- **Afgestemde roosters** De klassenbegeleiders en mentoren geven aan dat de uitvoering nog beter zou worden met roosters waarin aanwezigheid van klas, KAW'er en mentor nog beter op elkaar zijn afgestemd.
- **Leermomenten met elkaar blijven onderhouden** Progressiegericht werken is nooit af, daar kun je altijd in leren, met elkaar.

Samenwerking en afstemming

- **Afstemming tussen praktijk en beleid** Progressiegericht werken is op de werkvloer helemaal omarmd. Het zou nog sterker 'staan' als hier in de beleidsstukken meer aandacht voor is.
- **Verbeterde taakafstemming met hogescholen en mbo-4-opleidingen rondom peercoaches** Er is een gesprek gaande met de opleidingen van de *peercoaches* over wat die op Zadkine Startcollege moeten leren en oefenen. De verwachting van de hogescholen en mbo-4 opleidingen is nu dat de *peercoaches* zich vooral richten op loopbaanbegeleiding, terwijl Zadkine Startcollege ze ook zou willen inzetten om de studenten meer persoonlijke begeleiding te geven.
- **Meer kennis over progressiegericht werken en Klas als Werkplaats bij aanleverende scholen**, bijvoorbeeld door een studiedag te organiseren voor middelbare scholen waarin dieper wordt ingaan op progressiegericht werken en Klas als Werkplaats. Toeleverende scholen weten dat er op Zadkine Startcollege met Klas als Werkplaats wordt gewerkt en sturen daarom soms juist leerlingen ernaartoe. Dit hangt vooral van individuele docenten af. Het zou goed zijn als alle scholen weten wat progressiegericht werken en Klas als Werkplaats zijn, zodat ze het ook zelf kunnen gaan toepassen.
- **Meer kennis over progressiegericht werken voor vervolgopleidingen en (stage)bedrijven** Progressiegericht werken kan ook richting vervolgopleidingen (ook binnen Zadkine) meer worden uitgelegd. Klas als Werkplaats is heel duur; dat principe en die intensiteit kun je niet vertalen naar alle niveaus. Progressiegericht werken zouden ze wél kunnen toepassen, of een aantal werkzame elementen uit Klas als Werkplaats. Binnen Zadkine is daar ook al een start mee gemaakt. Ook (stage)bedrijven kunnen profiteren van kennis over progressiegericht werken. De angst leeft dat stages anders mogelijk een faalmoment opleveren voor studenten.
- **Meer samenwerking met hulpverleners** Door meer samen te werken met ook externe hulpverleners, kan onder andere de overdracht verbeterd worden.

7 Referentielijst

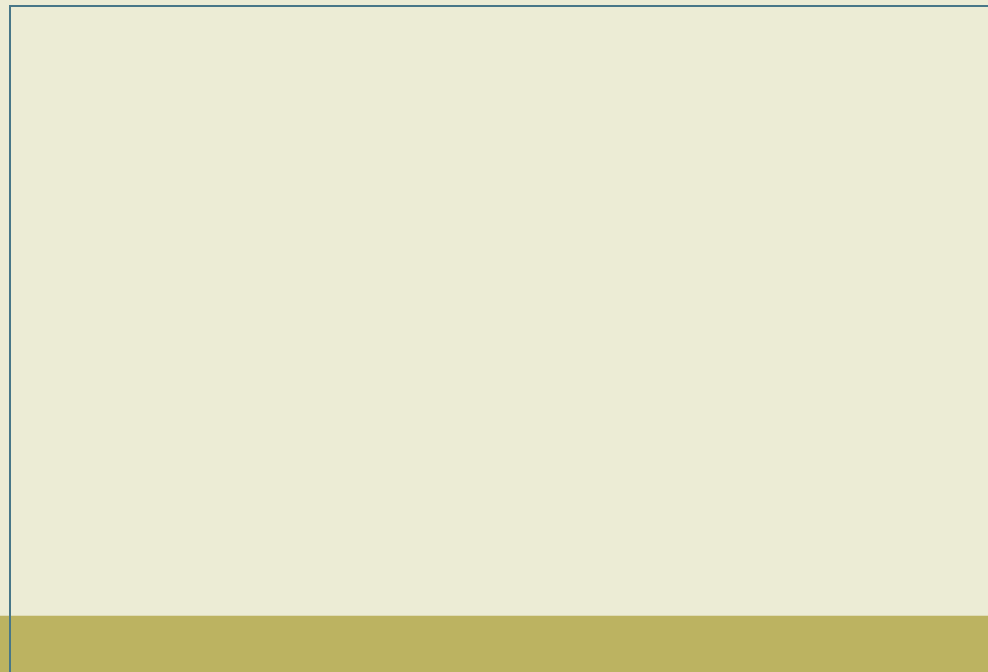
- Baat, M., de & Foolen, N. (2012). *Oorzaken van schoolverzuim en tijdig schoolverlaten*. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut.
- Broekhuizen, K. & Went, E. (2016). *Een Common Eye op samenwerken*. Bilthoven: Common Eye.
- Denyer, D., Tranfield, D., & Aken, J. van (2008). Developing design propositions through research synthesis. *Organization Studies*, 29, 393-413.
- Giele, J. & Elder, G. jr. (2009). *The craft of life-course research*. New York/Londen: The Guilford Press.
- Ince, D., Yperen, T. van, & Valkestijn, M. (2019). [Top tien beschermende factoren. Voor een positieve ontwikkeling van jeugdigen](#). Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut.
- Jeugd Werkt! Noord-Holland Noord (2015). *Werk is het doel en het perspectief. Een visie op arbeidstoeleiding voor kwetsbare jongeren in de regio Noord-Holland Noord*. Alkmaar: RPA Noord-Holland Noord.
- Kwaliteitsagenda Zadkine, 2019.
- Meurs, P. et al. (2016). [Een gedurfde ambitie. Veelzijdig samenwerken met kind en gezin](#). Den Haag: Raad voor Volksgezondheid en Samenleving.
- Minnaert, A., & Meijer, W. (2018). Van 'ieder voor zich', via samenwerken, op weg naar coöperatief werken in de onderwijsketen. *Orthopedagogiek: Onderzoek en Praktijk*, 57(3/6), 136-142.
- Nederlands Jeugdinstituut (2017a). [Kenniskaart 'Kwaliteit verbinding onderwijs en jeugdhulp'](#). Utrecht: NJi.
- Nederlands Jeugdinstituut (2017b). [Op weg naar nog effectievere ondersteuning en hulpverlening voor Rijnmondse mbo-studenten. Onderzoek naar inrichting samenwerking mbo, hulpverlening en ondersteuning](#). Utrecht: NJi.
- Nederlands Jeugdinstituut (2018a). [Participatiescan. Betere samenwerking voor succesvolle arbeidstoeleiding](#). Utrecht: NJi.
- Nederlands Jeugdinstituut (2018b). [Samen werken aan optimale ondersteuning mbo-studenten. Inspiratie en tips voor samenwerking tussen mbo en hulpverlening](#). Utrecht: NJi.
- Nederlands Jeugdinstituut (2019). [Sterke netwerken rond kwetsbare jongeren. Adviezen en praktijkvoorbeelden voor de samenwerking tussen onderwijs en gemeenten](#). Utrecht: NJi.
- NJi & ECBO (juni 2021). *Succesvolle aanpakken mbo-studenten in kwetsbare posities: een literatuurverkenning naar werkzame elementen*. Utrecht/'s-Hertogenbosch: NJi/ECBO.
- OZJ in opdracht van VWS (2019). *Toekomstgericht werken, werksessies 'Beter benutten van de verlengde jeugdhulp'*.
- Ryan, R.M., & Deci, E.L. (2017). *Self-Determination Theory: Basic Psychological Needs in Motivation, Development, and Wellness*. New York: Guilford Publications.
- Smiley, P.A., Buttitta, K.V., Chung, S.Y., Dubon, V.X., & Chang, L.K. (2016). Mediation models of implicit theories and achievement goals predict planning and withdrawal after failure. *Motivation and Emotion*, 40(6), 878-894.
- Smulders, H., Voncken, E., & Westerhuis, A. (2013). *Regionale samenwerking in goede banen, arbeidstoeleiding van jongeren uit het vso, pro, en mbo1. Ervaringen uit de samenwerkingspraktijk*. 's-Hertogenbosch: ECBO.

- Storm, I., Savelkoul, M., Busch, M.C.M., Maas, J., & Schuit, A.J. (2010). *Intersectoraal samenwerken in de aanpak van gezondheidsachterstanden. Een onderzoek onder zestien gemeenten in Nederland*. Bilthoven: RIVM, rapport 270161002/2010.
- Yeager, D.S. & Dweck, C.S. (2020). What can be learned from growth mindset controversies? *American Psychologist*, 75(9), 1269-1284.

Bijlage 1. Competenties KAW'er

Uit de vacaturetekst:

- **Initiatief** In staat zijn om zaken te initiëren, uit zichzelf doelmatig actie kunnen ondernemen. Trekt zaken of projecten naar zich toe, zowel intern als bij onderwijsteams. Neemt initiatief om de samenwerking te bevorderen. Legt externe contacten en onderhoudt deze.
- **Proactief** Werkt preventief, oplossingsgericht en biedt ondersteuning in een zo vroeg mogelijk stadium en voorkomt waar haalbaar doorverwijzing naar specialistische en duurdere zorg; werkt vanuit de kracht van studenten.
- **Creativiteit** In staat zijn om alternatieven te bedenken. Vertaalt vragen van studenten en onderwijsteams in nieuwe originele benaderingen of concepten. Heeft bij een vraag direct veel ideeën paraat. Treedt buiten de bestaande kaders, houdt niet vast aan vastgeroeste ideeën. Weet door prikkelende inzichten anderen aan te zetten tot meedenken.
- **Samenwerking** Bouwt samenwerkingsrelaties op door sensitiviteit en respect voor anderen te tonen. Bespreekt meningsverschillen op tactvolle en sensitieve wijze. Houdt anderen op de hoogte en betreft hen bij het werk. Neemt initiatieven om te overleggen met collega's. Is bereid taken van anderen zo nodig over te nemen. Heeft (in het KAW-team en het docententeam) een positieve en aanvullende inbreng. Is transparant in zijn/haar aanpak, zorgt voor een terugkoppeling van zijn/haar werkzaamheden.
- **Flexibiliteit** Kan door te wisselen van gedragsstijl doelgericht en effectief optreden onder verschillende en veranderende omstandigheden. Verricht werkzaamheden van uiteenlopende aard. Is in staat effectief te functioneren onder wisselende, onverwachte omstandigheden.
- **Zelfstandigheid** Is in staat in situaties met weinig richtlijnen en weinig structuur zelfstandig te werken. Is in staat verantwoordelijkheid te dragen. Is in staat de eigen werkzaamheden te structureren. Reageert alert op kansen, pakt zaken zelf op, zonder aansturing. Houdt voor zichzelf bij wat er nog gedaan moet worden, stelt zelf prioriteiten.
- **Klantoriëntatie** In staat zijn om zich in te leven in en te reageren op de behoeften van een student en onderwijsteam. Toont een servicegerichte instelling, is hulpvaardig voorkomend en vriendelijk. Zoekt intensief contact en onderhoudt dat. Speelt in op vragen van studenten en onderwijsteams. Luistert goed en stelt open vragen. Is in staat ontevredenheid bij hen te signaleren.
- **Lef en contact** Stapt met 'open mind' op studenten af en maakt gemakkelijk contact, zowel individueel als in een groep. Beweegt zich gemakkelijk in een groep studenten; kan weerstand van een student ombuigen en omzetten tot concrete acties, neemt niet over en is betrouwbaar.
- **Generalistisch** Is breed inzetbaar op meerdere terreinen van ondersteuning; kan op een breed scala aan vragen en omstandigheden soepel inspelen en eerste steun bieden; kan opereren op het grensvlak van de eigen expertise en externe organisaties; kan observeren/signaleren en kan eerst zelf oplossend handelen en draagt studenten, als dat nodig is, over naar specialistische hulp. Werkt indien nodig dwars door de ketens heen en neemt daarin zo nodig de regie naar andere partners toe.

Het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) is een onafhankelijk en betrokken kenniscentrum dat actuele kennis over jeugd, vakmanschap en de organisatie van het jeugdveld verzamelt, verrijkt, duidt en deelt.

Het Expertisecentrum Beroepsonderwijs (ECBO) doet wetenschappelijk verantwoord beleids- en praktijkgericht onderzoek in het beroepsonderwijs, deelt kennis uit onderzoek en maakt deze toepasbaar.

De academische begeleidingscommissie bestaat uit: Prof. Dr. A.E.M.G. Minnaert, Hoogleraar orthopedagogiek en klinische onderwijskunde aan de Rijksuniversiteit Groningen. Dr. J. Metselaar, Lector Zorg voor de Jeugd NHL Stenden Hogeschool. Dr. P. Vuijk, Lector jeugdpreventie Hogeschool Rotterdam.

Dit onderzoek is gefinancierd door het Nationaal Regieorgaan Onderwijsresearch met projectnummer 40.5.19620.017

© 2022 Nederlands Jeugdinstituut, Expertisecentrum Beroepsonderwijs.

Alle informatie uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden. Graag de bron vermelden.

Meer informatie over succesvolle aanpakken in het mbo: [Verbinding in de praktijk - mbo | Nederlands](#)

[Jeugdinstituut \(nji.nl\)](#)